

ฉ้อโกงการซื้อขายออนไลน์

ONLINE TRADING FRAUD

อัจฉรา สิทธิบุรณานายา¹⁾, อุมาพร สิทธิบุรณานายา²⁾, นิราพร บุญพูล³⁾, สิริมงคล จันทรดิษฐ์⁴⁾

¹⁾ อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

²⁾ อาจารย์ประจำสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม

³⁾⁻⁴⁾ นักศึกษานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Atchara Sitthiburanaya¹⁾, Umaporn Sitthiburanaya²⁾, Niraporn Bunphoon³⁾, Sirimongkol Jundis⁴⁾

¹⁾ A Lecturer of Law Department, Faculty of Humanities and Social Sciences, Kanchanaburi Rajabhat University

²⁾ A Lecturer of Law Department, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Pathom Rajabhat University.

³⁾⁻⁴⁾ A student of Law Department, Faculty of Humanities and Social Sciences, Kanchanaburi Rajabhat University

*Corresponding author e-mail: the.auj@gmail.com

Receive : December 03, 2021

Revised: December 28, 2021

Accepted: April 23, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์การกระทำความผิดฉ้อโกงเกี่ยวกับการซื้อขายออนไลน์ ซึ่งปรากฏตามสื่อต่าง ๆ อาทิ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ หรือ ช่องทางดิจิทัล ให้พบแทบจะทุกวัน อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้การซื้อขายเปลี่ยนรูปแบบไปจากเดิม เช่น การเห็นสินค้าที่จะซื้อขายกันจริงหรือผู้ซื้อผู้ขายเห็นหน้ากันและกันจริง มาเป็นการซื้อขายแบบออนไลน์ที่ผู้ซื้อจะไม่เห็นสินค้าจริง และคู่สัญญาจะไม่รู้จักกัน จึงทำให้เกิดช่องทางของเหล่ามิจฉาชีพที่อาศัยความเจริญทางเทคโนโลยีหลอกลวงในการซื้อขายออนไลน์ ทั้งนี้อาจเกิดจากผู้ขายสินค้า เช่น การหลอกขายสินค้าที่ไม่มีอยู่จริง หรืออาจเกิดจากผู้ซื้อที่หลอกซื้อสินค้าแต่ไม่ได้ชำระค่าสินค้า ดังนั้น บทความนี้จึงมีเนื้อหาเกี่ยวกับการกระทำความผิดฉ้อโกงการซื้อขายออนไลน์ สาเหตุการกระทำความผิดที่อาจมาจากด้านผู้กระทำความผิดหรือด้านผู้เสียหาย โดยเกี่ยวเนื่องกับความผิดฐานต่าง ๆ ในทางอาญา เช่น ความผิดฐานฉ้อโกง ความผิดฐานปลอมเอกสารและใช้เอกสารปลอม หรือความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เป็นต้น หากภาครัฐไม่เร่งแก้ไขปัญหาก็จะส่งผลกระทบต่อถึงสังคมและเศรษฐกิจของประเทศ พร้อมทั้งนำเสนอข้อแนะนำเพื่อเป็นประโยชน์กับประชาชนต่อไป

คำสำคัญ : ฉ้อโกง ทรัพย์สิน ซื้อขายออนไลน์

ABSTRACT

This academic article aimed to study and analyze offences of online cheating and fraud. This can be seen in multimedia such as newspapers, TV programs, and digital channels every day. Due to the growth of technology, trading is changing. For example, in the past, people shopped at physical stores or meet buyers/sellers in person. Nowadays, many shoppers are engaged in online trading, which means that they cannot see real products or meet their sellers in person. This has enabled criminals to conduct fraudulent acts using technology. Frauds are conducted

both by sellers with non-existent goods or by buyers with no intention to pay for the goods they have ordered. Therefore, this article is about cheating and fraud in online trading and the causes of the offenses from both sellers and buyers. The offenses include many types of criminal acts such as cheating and fraud, fabrication of false documents, computer-related crimes, etc. If the government does not take timely action to solve these problems, they will soon affect the social and economic situations in the country. Recommendations are then provided for public benefit.

Keywords : Fraud, Asset, Online trading

บทนำ

ตั้งแต่อดีตจะเห็นได้ว่าการฉ้อโกงนั้นจะปรากฏในหลายรูปแบบและมีวิธีการต่าง ๆ อย่างมากมายเพื่อหลอกลวงให้ประชาชนหลงเชื่อ ไม่ว่าจะเป็นการหลอกลวงในเรื่องการค้า หลอกลวงในการจ้างแรงงาน หลอกลวงให้ร่วมลงทุนทำธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งเหล่านี้เป็นอาชญากรรมที่เป็นปัญหาในสังคมตลอดมา จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ในปัจจุบันทำให้ประชาชน ไม่สามารถเดินทางไปไหนได้สะดวก ประกอบกับสังคมมีความเจริญด้านเทคโนโลยีทำให้เกิดช่องทางการขยายตัวของธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจทางออนไลน์ที่ทำการค้าผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ มือถือ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น ซึ่งเทคโนโลยีในปัจจุบันได้เอื้ออำนวยต่อการซื้อขายทางออนไลน์ เกิดการจับจ่ายใช้สอยที่สะดวกสบาย ประชาชนจึงหันมาซื้อสินค้าผ่านทางออนไลน์เป็นจำนวนมาก

เมื่อการซื้อขายทางออนไลน์สามารถทำได้ง่าย มีความรวดเร็ว จึงเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย และได้รับการตอบรับอย่างกว้างขวาง แต่การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีส่วนในการค้าขายนั้นยังมีจุดอ่อนอยู่ด้วยเช่นกัน จากสถิติของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (EDA) เรื่องการร้องเรียนทางออนไลน์ในปีงบประมาณ 2563

(กันยายน 2562 - กันยายน 2563) จะเห็นได้ว่าประเทศไทยมีการร้องเรียนเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางออนไลน์ทั้งปีมีจำนวน 44,159 ครั้ง โดยเป็นข้อร้องเรียนที่เกี่ยวกับซื้อขายออนไลน์ จำนวน 20,618 ครั้ง และในปี 2564 (มกราคม - สิงหาคม 2564) มีการร้องเรียนการซื้อขายออนไลน์จำนวน 17,770 ครั้ง เมื่อคิดเป็นจำนวนครั้งต่อเดือนจะพบว่า จำนวนการร้องเรียนสูงกว่าในปีที่ผ่านมา (สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์, 2564)

การร้องเรียนเหล่านี้เป็นผลสะท้อนให้เห็นถึงจุดอ่อนของการซื้อขายออนไลน์ที่มาจากกลไกของผู้ซื้อและผู้ขาย ไม่ว่าจะเป็นกรณีที่ผู้ซื้อไม่สามารถเห็นสินค้าของจริงได้เมื่อทำการโอนเงินชำระค่าสินค้าไปแล้ว โดยผู้ซื้อจะไม่สามารถทราบได้เลยว่าจะได้รับสินค้า หรือสินค้าที่ส่งมานั้นตรงกับที่ผู้ขายได้แจ้งไว้หรือไม่หรือแม้กระทั่งผู้ซื้อไม่อาจทราบได้เลยว่าผู้ที่กำลังขายสินค้าให้กับตนนั้นมีตัวตนอยู่จริงหรือไม่ ทั้งหมดนี้ล้วนแล้วแต่ต้องอาศัยความไว้วางใจและความซื่อสัตย์ซึ่งกันและกัน หรือในบางกรณีผู้ซื้อกลับกลายเป็นผู้หลอกลวงผู้ขายเสียเอง เช่น อาจจะมีการปลอมหลักฐานการจ่ายเงินจากธนาคาร แก้ไขตัวเลขให้เท่ากับราคาสินค้าแล้วถ้ารูปสกรีนนั้นให้แก่ผู้ขาย หากผู้ขายเชื่อใจ ไม่ได้ตรวจสอบบัญชีและส่งสินค้ากลับไปให้ผู้ซื้อเช่นนี้จะเกิดผลที่เสียหายตามมาได้

การที่ผู้ซื้อไม่สามารถจับต้องหรือเห็นสินค้าตัวจริงได้ ทำให้เกิดช่องทางให้พวกมิจฉาชีพคิดอุบายในการหลอกลวงหรือฉ้อโกงก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชน ดังที่เห็นได้จากข่าวมากมาย เช่น ข่าวเด็กนักเรียนชายมัธยมต้นปีที่ 2 รายหนึ่งตกลงซื้อขายโทรศัพท์มือถือผ่านทางออนไลน์ ทำการโอนเงินชำระค่าสินค้าเรียบร้อยแล้ว หลังจากนั้นผู้ชายกลับไม่ยอมส่งสินค้าและปิดกั้นการติดต่อ ทำให้เด็กชายเกิดความเครียด เส้นเลือดในสมองแตก เสียชีวิตในเวลาต่อมา (ch3plus, 2564) ในการหลอกลวงนั้น ผู้ชายจะมีวิธีการต่าง ๆ เช่น การหลอกลวงขายสินค้าแล้วไม่ส่งสินค้าให้ จากข่าวสดออนไลน์ รายงานว่ามีหญิงสาวได้ประกาศเตือนภัยว่าตนถูกหลอกลวงขายต้นบอนสีชายชอล โดยผู้ชายได้นำกระดาษสีมาติดเข้ากับต้นบอนพันธุ์อื่น ซึ่งหญิงสาวได้ตกลงซื้อสินค้าผ่านทางเฟซบุ๊ก หลังจากได้รับสินค้าทางไปรษณีย์กลับพบว่า ไม่ตรงกับที่ตกลงกันไว้ และผู้ชายได้ปิดเฟซบุ๊กหายตัวไป (ข่าวสดออนไลน์, 2564) หรือวิธีการตั้งราคาสินค้าที่ต่ำกว่าความเป็นจริง เช่น ผู้เสียหายรายหนึ่งเข้าแจ้งความกับตำรวจหลังจากที่ได้สั่งซื้อรถสามล้อไฟฟ้าที่มีราคาถูก โดยทำการซื้อผ่านทางออนไลน์ และได้โอนเงินไปให้ผู้ขายจำนวน 2,000 บาท แต่ปรากฏว่าผู้ชายไม่ส่งสินค้าให้ (ข่าวสดออนไลน์, 2564) จากข้อมูลหรือข่าวที่ปรากฏจะเห็นได้ว่าการหลอกลวงในการซื้อขายมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งการกระทำความผิดเหล่านี้เป็นปัญหาในสังคมอย่างมากที่ยังแก้ไขไม่ได้

ดังนั้น ผู้เขียนจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการกระทำความผิดฉ้อโกงว่ามีลักษณะและรูปแบบอย่างไร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการฉ้อโกงการซื้อขายทางออนไลน์ เพื่อที่จะได้วิเคราะห์รูปแบบ สาเหตุ และผลทางกฎหมายของการฉ้อโกงการซื้อขายออนไลน์ พร้อมทั้งหาข้อเสนอแนะเพื่อจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน

ทฤษฎีและหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

การกระทำความผิดของบุคคลนั้น มีสาเหตุหรือปัจจัยหลายด้าน การศึกษาทฤษฎีทางอาชญวิทยาและทัณฑวิทยา จะทำให้ทราบถึงสาเหตุของอาชญากรรมและนำไปสู่การแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

1. ทฤษฎีทางอาชญวิทยาและทัณฑวิทยา

ทฤษฎีเศรษฐกิจ

ทฤษฎีนี้เป็นสาเหตุของการเกิดอาชญากรรมที่มาจากปัจจัยทางสังคม โดย คาร์ล มากซ์ (Carl Mark) เป็นผู้เสนอแนวความคิดว่า การเกิดอาชญากรรมนั้นระบบเศรษฐกิจจะเป็นตัวกำหนดตัวเดียวที่สำคัญและได้รับการสนับสนุนจาก วิลเลียม บองเกอร์ (William Bonger) ซึ่งเห็นว่าระบบเศรษฐกิจที่มีแต่การแข่งขันเห็นแก่ตัวจะส่งผลให้สังคมเกิดความสับสนและผลักดันให้เกิดพฤติกรรมอาชญากรรมมากยิ่งขึ้นโดยผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่ จะมาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำหรือยากจน (อัจฉริยา ชุตินันท์, 2555)

ทฤษฎีความกดดันทางสังคม

โรเบิร์ต เมอร์ตัน (Robert Merton) ได้อธิบายว่าในแต่ละสังคมมีวัฒนธรรมและมีโครงสร้างของสังคมที่เป็นตัวกดดันให้คนในสังคมประพฤติ และการที่จะไปถึงจุดมุ่งหมายได้จะต้องมีการตั้งเป้าหมายและวิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมาย หากถูกกดดันมากอาจจะประพฤติฝ่าฝืนกฎระเบียบของสังคม ซึ่งหากใครไม่ปฏิบัติตามให้สอดคล้องกับเป้าหมายและวิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายจะถือว่าบุคคลนั้นมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนโดยปรากฏออกมาหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลจะมีวิธีจัดการอย่างไร ซึ่งแยกได้ดังนี้

1. กลุ่มผู้ปฏิบัติตาม (Conformity) เป็นกลุ่มที่ยอมรับ ยึดเป้าหมาย และวิธีการที่สังคมเห็นว่าเป็นเหมาะสม กลุ่มนี้ไม่ก่อปัญหาให้กับสังคม

2. กลุ่มพวกแหวกแนว (Innovation) เป็นกลุ่มที่มีเป้าหมายแต่ไม่ยอมรับและทำตามวิธีการที่สังคมได้กำหนดไว้ โดยหันไปใช้วิธีใหม่ที่ทำผิดกฎหมาย

และศีลธรรม เช่น อียากรวย อียากรมีเงินมาก จึงเลือกที่จะกระทำผิดกฎหมาย

3. กลุ่มพวกเจ้าระเบียบ (Ritualism) เป็นกลุ่มที่ยอมรับวิธีการที่สังคมกำหนดแต่ปฏิเสธเป้าหมายทั่วไป เช่น ไม่อียากรวย ไม่อียากรมีหน้ามีตา ไม่แสวงหาเห็นว่าเป็นสิ่งต้องห้ามจะต้องปฏิเสธ ปฏิบัติตามกฎหมายกติกาของสังคมทุกอย่าง แต่ขาดความริเริ่มในการทำงานซึ่งกลุ่มนี้จัดเป็นพวกที่เป่ียงเบนเช่นกัน

4. กลุ่มพวกหนีโลก (Retreatism) เป็นกลุ่มคนที่ไม่ยอมรับเป้าหมายและไม่ปฏิบัติตามวิธีการที่สังคมได้กำหนดไว้ มีความสิ้นหวัง ท้อแท้ ซึ่งแต่เดิมเคยเป็นพวกที่มีเป้าหมายและทำตามที่สังคมกำหนด แต่เมื่อไม่สามารถถึงเป้าหมายได้ จึงแสดงออกด้วยการเป็นคนหนีโลก เช่น ติดสุรา ฆ่าตัวตาย ติดยาเสพติด คนจรจัด เป็นต้น

5. กลุ่มพวกกบฏ (Rebellion) คนกลุ่มนี้ไม่ยอมรับและทำตามวิธีการที่สังคมได้กำหนดไว้ แต่พยายามสร้างค่านิยมและวิธีการขึ้นมาใหม่ เช่น เปลี่ยนแปลงสังคมด้วยการปฏิวัติหรือประท้วง (Cullen and Agnew อ้างถึงใน ปิยะพร ตันณีกุล, 2556)

ทฤษฎีการเลียนแบบ

กาเบรียล ทาร์ด (Gabriel Tarde) ได้ศึกษาพฤติกรรมการก่ออาชญากรรมและเป็นที่ผู้วางกฎการเลียนแบบไว้ 3 ประการ คือ

1. การที่บุคคลเลียนแบบผู้อื่น จะเกิดในเมืองใหญ่หรือชุมชนที่หนาแน่นมากกว่าในชุมชนครอบครัวเมืองเล็กที่อยู่กันแบบมั่นคง เรียบง่าย

2. อาชญากรรมของผู้ที่สูงกว่าจะถูกเลียนแบบจากผู้ที่ย่ำกว่า

3. เมื่อสิ่งสองสิ่งที่แตกต่างกัน สิ่งหนึ่งอาจจะเข้ามาแทนที่อีกสิ่งหนึ่ง เรียกว่ากฎของการแทรก เช่น ในการฆ่าคนด้วยมีดกับการฆ่าคนด้วยปืน พบว่า วิธีการใช้มีดจะลดลงและวิธีการใช้ปืนจะเพิ่มมากขึ้น

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การเลียนแบบมักจะมีลักษณะที่มนุษย์มีแนวโน้มที่จะเลียนแบบคนอื่น ผู้ที่มีฐานะ

ต่ำกว่าจะเลียนแบบผู้ที่มีฐานะสูงกว่า โดยมนุษย์มักจะเลียนแบบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นใหม่ การเลียนแบบเป็นการเรียนรู้และอาชญากรรมจะแพร่ไปในลักษณะเดียวกับแฟชั่น (ปิยะพร ตันณีกุล, 2556) การที่ผู้กระทำความผิดก่ออาชญากรรมนั้นมาจากการรู้เห็นมาก่อน อาชญากรรมจึงมีความคล้ายคลึงกัน

ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างกัน

เอ็ดวิน ซัทเธอร์แลนด์ (Edwin Sutherland)

เห็นว่า พฤติกรรมอาชญากรเกิดได้จากการเรียนรู้ที่มาจาก การคบหาสมาคม มีกระบวนการติดต่อสื่อสารจากคนใกล้ชิด หรือในบางครั้งการสื่อสารอาจจะมาจากสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ เป็นต้น ซึ่งเรียนรู้ได้จากสื่อที่นำเสนอพฤติกรรมอาชญากร และพฤติกรรมการเรียนรู้ที่รวมไปถึงเทคนิคต่าง ๆ ที่คนคิด แรงจูงใจทางลบ การหาเหตุผลที่เข้าข้างตนเองในการกระทำความผิดอีกทั้งการเรียนรู้นี้จะมาจากการเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับกฎหมาย ซึ่งถ้าไม่เห็นด้วยมักจะกระทำความผิด นอกจากนี้ การคบหาสมาคมอาจแตกต่างกันไปตามความถี่ระยะเวลา ลำดับความสำคัญ และความรุนแรง โดยเอ็ดวิน ซัทเธอร์แลนด์ ยังอธิบายว่าแม้พฤติกรรมในการกระทำความผิดจะแสดงออกโดยความต้องการและค่านิยมทั่วไปของบุคคล เช่น อียากรวย อียากรมีเงิน อียากรมีของที่สวยงาม แต่ไม่ได้หมายความว่าบุคคลที่มีความต้องการและค่านิยมเหล่านี้จะต้องมีพฤติกรรมที่เป็นอาชญากรเสมอไป ตัวอย่างเช่น โจรที่ต้องการเงินจึงชอบที่จะขโมยของผู้อื่น แต่คนงานที่ซื่อสัตย์สุจริตจะทำงานเพื่อหาเงินเช่นเดียวกัน

ทฤษฎีการตกเป็นเหยื่อ

ฮานส์ ฟอน เฮนติค (Hans Von Hentig) ได้อธิบายว่า ตัวเหยื่อเองเป็นหนึ่งในสาเหตุของการเกิดอาชญากรรม มีจำแนกเหยื่อโดยการพิจารณาจากปัจจัยทางจิต สังคมและร่างกายเป็นตัวกำหนด ซึ่งบุคคล 13 ประเภท ที่มีแนวโน้มหรือความเสี่ยงที่จะตกเป็นเหยื่อได้แก่ ผู้เยาว์ ผู้หญิง คนชรา ผู้ที่เป็นโรคจิตหรือจิต

บกพร่อง คนต่างดาว คนกลุ่มน้อย คนโง่ คนที่มีจิตใจหดหู่ คนโกลก คนเสเพล คนโดดเดี่ยวและคนอกหัก คนที่อยู่ในความทุกข์ทรมาน คนที่ถูกตัดโอกาส ถูกกล่และถูกละเลย และกลับมามีชีวิต บุกคละเหล่านี้มีส่วนทำให้ตนเองตกเป็นเหยื่อโดยผ่านการกระทำและพฤติกรรม

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ทฤษฎีทั้งหมดนี้ส่งผลถึงพฤติกรรมการกระทำ ความผิด กล่าวคือ ในสังคมทุกสังคมจะมีเป้าหมายและวิธีการเพื่อให้บุคคลได้บรรลุวัตถุประสงค์แต่ต้องใช้วิธีที่ชอบด้วยกฎหมาย แต่จะมีคนบางกลุ่มที่เลือกใช้วิธีละเมิดกฎหมาย เช่น อยากรจะมีเงินจึงเลือกใช้กลโกง หลอกหลวงผู้อื่น เพื่อให้ส่งมอบทรัพย์สินให้ ยิ่งไปกว่านั้นเมื่อสังคมเกิดภาวะทางเศรษฐกิจที่มีความเหลื่อมล้ำหรือตกต่ำ ภาวะนี้จะเป็นตัวผลักดันให้มีบุคคลกระทำความผิดมากขึ้น นอกจากนี้พฤติกรรมการกระทำผิดสามารถเลียนแบบได้จากผู้อื่นหรืออาจจะสื่อสาร เรียนรู้มาจากกลุ่มบุคคลที่เห็นด้วยในการกระทำความผิด

2. ประมวลกฎหมายอาญา

การกระทำความผิดฉ้อโกงการซื้อขายออนไลน์ เป็นการกระทำที่ผิดต่อกฎหมายหลายบท เช่น ความผิดฐานฉ้อโกง ความผิดฐานฉ้อโกงโดยแสดงตนเป็นคนอื่น ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน ทั้งนี้หากผู้กระทำหลอกลวง โดยการปลอมเอกสารอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อใช้ประกอบในการหลอกลวง ผู้กระทำอาจมีความผิดฐานปลอมเอกสาร และใช้เอกสารปลอมด้วย

2.1 ความผิดฐานฉ้อโกง

มาตรา 341 วางหลักว่า “ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง และโดยการหลอกลวงดังว่านั้นได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม หรือทำให้ผู้ถูกหลอกลวงหรือบุคคลที่สาม ทำ ถอน หรือทำลายเอกสารสิทธิ ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฉ้อโกงต้องระวางโทษ...” จากมาตรานี้จะเห็นได้ว่า การแสดงข้อความเท็จ หมายถึง การแสดงข้อความที่ไม่ตรงกับความจริง

และต้องเป็นการแสดงข้อความที่เป็นอดีตหรือปัจจุบัน หากเป็นการแสดงข้อความที่กล่าวถึงเหตุการณ์ในอนาคต หรือเป็นการคาดคะเน การแสดงความคิดเห็น ความหวัง ความเชื่อ ข้อความนั้นจะไม่เป็นความจริง หรือความเท็จ (จิตติ ดิงศภัทย์, 2553)

อย่างไรก็ตาม หากผู้กระทำได้อยู่แล้วว่ามีอยู่จริง หรือไม่ได้ตั้งใจให้เป็นจริงเลย แม้เป็นการกล่าวถึงข้อความในอนาคตก็อาจจะเป็นการแสดงข้อความอันเป็นเท็จได้ ตัวอย่างเช่น นาย ก.ต้องการจะหลอกขายสินค้าให้กับนาย ข. โดยบอกว่าจะหาสินค้ามาให้ภายใน 1 เดือนและให้นาย ข.ชำระเงินล่วงหน้าก่อน แต่จริง ๆ แล้ว นาย ก. รู้ว่าไม่สามารถหาสินค้ามาได้ หรือรู้ว่าสินค้านั้นไม่มีอยู่จริง เช่นนี้เป็นการหลอกลวงโดยได้แสดงข้อความอันเป็นเท็จแล้ว ในการหลอกลวงด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จอาจเป็นการกระทำด้วย วาจา เอกสาร กิริยา หรือวิธีการอื่นก็สามารถทำได้ และหากได้แสดงข้อความเท็จออกไปแล้ว แต่ผู้นั้นยังไม่ทราบถึงข้อความเท็จ ผู้กระทำก็จะมี ความผิดฐานพยายามฉ้อโกง (เกียรติชจร วิจนะสวัสดิ์, 2555)

ส่วนในการหลอกลวงด้วยการปกปิดข้อความจริง ซึ่งควรบอกให้แจ้ง หมายความว่า ผู้กระทำไม่ยอมบอกข้อความจริงทั้ง ๆ ที่ตนมีหน้าที่ต้องเปิดเผย ไม่ว่าจะตามกฎหมายหรือตามสัญญาหรือจากการกระทำก่อน ๆ ของตน (ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, 2564) ตัวอย่างเช่น นาย ก. หลอกขายสินค้าที่ชำรุดเสียหายให้กับนาย ข. ซึ่งการที่นาย ก. ไม่ยอมบอกความจริง หรือได้ปกปิดไว้ ไม่ให้นาย ข. ทราบว่าสินค้านั้นเสียหายอย่างไร นาย ก. จึงมีความผิดฐานฉ้อโกง

ในความผิดฐานฉ้อโกงนอกจากจะมีเจตนาธรรมดาแล้วยังจะต้องมีเจตนาพิเศษด้วย จะพิจารณาได้จากคำว่า โดยทุจริตซึ่งต้องมีมาตั้งแต่ต้น หากมาเกิดขึ้นในเวลาหลังจะไม่เป็นความผิดฐานฉ้อโกง

2.2 ความผิดฐานฉ้อโกงโดยแสดงตนเป็นคนอื่น

มาตรา 342 วางหลักว่า “ถ้าในการกระทำความผิดฐานฉ้อโกง ผู้กระทำความผิด

(1) แสดงตนเป็นคนอื่น

ผู้กระทำความผิดระวางโทษ...”

การหลอกลวงโดยแสดงตนเป็นคนอื่นนั้น เป็นการแสดงตนให้บุคคลอื่นหลงเชื่อว่าเป็นบุคคลอื่น แม้ว่าบุคคลอื่นไม่มีตัวตนจริงเลยก็ตาม เช่น นาย ก. แสดงตน เป็น นาย ข. ไม่ว่านาย ข. จะมีตัวตนอยู่หรือไม่ แต่หากเป็นการแสดงฐานะอันเป็นเท็จ จะยังไม่ใช่เป็นการแสดงตนเป็นคนอื่น เช่น หลอกว่าตนเองเป็นผู้จัดการร้านอาหาร หลอกว่าตนเป็นผู้จัดการบริษัท เป็นต้น

2.3 ความผิดฐานฉ้อโกงประชาชน

มาตรา 343 วางหลักว่า “ถ้าการกระทำความผิดตามมาตรา 341 ได้กระทำการด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จต่อประชาชน หรือด้วยการปกปิดความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งแก่ประชาชน ผู้กระทำความผิดระวางโทษ...” คำว่า ประชาชนในมาตรานี้ หมายความว่า บุคคลทั่ว ๆ ไป และคำพิพากษาฎีกาที่ 1867/2523 ได้วินิจฉัยว่า “ไม่ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนมากหรือน้อย แต่จะถือเอาเจตนาจากการแสดงข้อความอันเป็นเท็จที่ได้แสดงแก่ประชาชนเป็นสำคัญ” ดังนั้น กล่าวได้ว่า แม้จะมีผู้เสียหายเพียงคนเดียว ก็เป็นความผิดแล้วแต่หากเป็นการหลอกลวงคนกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะจะไม่เป็นการหลอกลวงประชาชน (คณิต ณ นคร, 2553) เช่น การหลอกลวงขายสินค้าให้แก่กลุ่มนักเรียนกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ แม้จะมีผู้เสียหายที่ถูกหลอกลวงจำนวนมากก็ไม่เป็นความผิดตามมาตรานี้

2.4 ความผิดฐานปลอมเอกสาร

มาตรา 264 วางหลักว่า “ผู้ใดทำเอกสารปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด เดิมหรือตัดทอนข้อความ หรือแก้ไขด้วยประการใด ๆ ในเอกสาร

ที่แท้จริง หรือประทับตราปลอม หรือลงลายมือชื่อปลอมในเอกสาร โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ถ้าได้กระทำให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริง ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปลอมเอกสาร ต้องระวางโทษ...”

ในความผิดมาตรานี้ คาดน่าจะมีความเสียหายเกิดได้ก็เป็นความผิด แม้ไม่มีความเสียหายเกิดขึ้นจริง และผู้กระทำความผิดจะต้องมีเจตนาพิเศษด้วย คือ เพื่อให้ผู้หนึ่งผู้ใดหลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริง

2.5 ความผิดฐานปลอมเอกสารสิทธิหรือเอกสารราชการ

มาตรา 265 วางหลักว่า “ผู้ใดปลอมเอกสารสิทธิหรือเอกสารราชการ ต้องระวางโทษ...” มาตรา 265 เป็นการกำหนดให้ผู้กระทำความผิดต้องได้รับโทษหนักขึ้นหากเอกสารที่ปลอมนั้นเป็นเอกสารที่มีความสำคัญ กล่าวคือ เป็นเอกสารสิทธิ หรือเอกสารราชการ

เอกสารสิทธิ มาตรา 1(9) หมายถึง เอกสารที่เป็นหลักฐานแห่งการก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ เช่น สัญญากู้ยืมเงิน สัญญาค้ำประกัน เชื้อ หนังสือสัญญาซื้อขาย ใบเสร็จรับเงิน เป็นต้น

เอกสารราชการ มาตรา 1(8) หมายความว่า เอกสารซึ่งเจ้าพนักงานได้ทำขึ้นหรือรับรองในหน้าที่ และให้หมายความรวมถึงสำเนาเอกสารนั้น ๆ ที่เจ้าพนักงานได้รับรองในหน้าที่ด้วย เช่น หนังสือรับรองราคาประเมินที่ดิน แต่หากเอกสารที่เจ้าพนักงานทำขึ้นนั้น เป็นการทำขึ้นในฐานะส่วนตัวแล้ว เอกสารดังกล่าวไม่ใช่เอกสารราชการ เช่น บันทึกรการใช้จ่ายเงินที่เจ้าพนักงานทำขึ้นไว้เป็นการส่วนตัวทั้งนี้คำว่าเอกสารราชการดังกล่าว หมายถึง เอกสารราชการไทยเท่านั้น

2.6 ความผิดฐานใช้ปลอมเอกสาร

มาตรา 268 วางหลักว่า “ผู้ใดใช้หรืออ้างเอกสารอันเกิดจากการกระทำความผิดตามมาตรา 264 มาตรา 265 มาตรา 266 หรือมาตรา 267 ในประการ

ที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ”

การใช้เอกสารปลอม จะต้องเป็นการใช้เอกสาร ไม่ใช่ถูกนำมาใช้เป็นอย่างอื่น เช่น นำเอกสารปลอม ไปเป็นกระดาษทดเลข นำไปพบบกเลน เป็นต้น

3. พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2560

มาตรา 14 วางหลักว่า “ผู้ใดกระทำความผิดที่ระบุไว้ดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษ...

(1) โดยทุจริต หรือโดยหลอกลวง นำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ที่บิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน อันมิใช่การกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา

ถ้าการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง (1) มิได้กระทำต่อประชาชน แต่เป็นการกระทำต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ผู้กระทำ ผู้เผยแพร่หรือส่งต่อซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ดังกล่าวต้องระวางโทษ...”

เนื่องจากภาครัฐได้ตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยี ไม่ว่าจะเป็นระบบอินเทอร์เน็ต คอมพิวเตอร์ซึ่งมีส่วนสำคัญเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประชาชน และหากมีผู้ใดใช้ระบบคอมพิวเตอร์เพื่อส่งผลร้ายต่อผู้อื่น เช่น กำหนดให้ระบบคอมพิวเตอร์ทำงานผิดพลาดหรือบิดเบือนจากความจริง ใช้วิธีการอื่นใดเพื่อที่นำเข้าสู่ข้อมูลอันเป็นเท็จ แก้ไข หรือลวงรู้ข้อมูลต่าง ๆ ของผู้อื่น โดยการกระทำนั้นได้ส่งผลเสียหายต่อบุคคลและยอมส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคงของรัฐ ดังนั้น ภาครัฐจึงได้บัญญัติถึงมาตรการเพื่อป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเหล่านั้น

เมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2560 จะพบว่า ในการขายสินค้าผ่านทางสื่อออนไลน์ ไม่ว่าจะเป็นการประกาศขายสินค้าผ่านทาง

เฟซบุ๊ก ไลน์ อินสตาแกรม หรือตามเว็บไซต์ต่าง ๆ เป็นการขายสินค้าผ่านระบบอินเทอร์เน็ตคอมพิวเตอร์ หากผู้ขายได้นำเข้าสู่ข้อมูลอันเป็นเท็จ บิดเบือนข้อมูลไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน เช่น นำรูปภาพสินค้าที่ไม่ตรงกับความจริงมาประกาศขาย หรือหลอกลวงขายสินค้าที่ไม่มีอยู่จริง โดยผู้ขายมีเจตนาโดยทุจริต หลอกลวงผู้ซื้อ ผู้ขายจะมีความผิดตามมาตรา 14 วรรคหนึ่ง อนุ 1 และวรรคท้าย แล้วแต่กรณี

4. รูปแบบของการฉ้อโกงที่เกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าออนไลน์

เมื่อพิจารณาจากข่าวที่ปรากฏตามสื่อจะเห็นว่ามีรูปแบบของการฉ้อโกงที่เกี่ยวกับการซื้อขายสินค้าออนไลน์สามารถแบ่งเป็น 2 รูปแบบ โดยผู้กระทำความผิดจะเปลี่ยนวิธีการหลอกลวงเท่านั้น สามารถแยกได้ดังนี้

4.1 กลโกงของผู้ขาย

4.1.1 การหลอกลวงขายสินค้าที่ไม่ได้มีอยู่จริง

ในการหลอกลวงนี้ ผู้กระทำความผิดจะอาศัยการประกาศขายสินค้าผ่านทางออนไลน์ เช่น การนำรูปภาพสินค้าของตนเองหรือแอบอ้างภาพถ่ายของบุคคลอื่นมาประกาศขาย หรือใช้วิธีการที่ทำให้ตนน่าเชื่อถือ หรืออ้างตนเป็นบุคคลอื่นเพื่อให้ผู้ถูกหลอกลวงเชื่อ หรือการตั้งราคาสินค้าให้ต่ำกว่าราคาตลาด อย่างมาก โดยที่ผู้ขายไม่ได้มีสินค้าอยู่จริง และเมื่อผู้เสียหายหลงเชื่อชำระเงินมาให้แล้วก็จะปิดกั้นการติดต่อและเปลี่ยนชื่อ เปลี่ยนบัญชีทันที โดยไม่มีเจตนาที่จะส่งสินค้ากลับไปยังผู้ซื้อ ตัวอย่างเช่น จากข่าวไทยรัฐออนไลน์รายงานว่า พ่อค้ารายหนึ่งได้ทำการขายสินค้าเซิร์ฟสเก็ตทางออนไลน์ โดยตั้งราคาขายให้ต่ำกว่าท้องตลาด ประกาศขายตามเว็บไซต์ต่าง ๆ เมื่อมีผู้หลงเชื่อและโอนเงินให้พ่อค้ารายดังกล่าวกลับไม่ยอมส่งสินค้าแก่ผู้ซื้อ หลังจากนั้น ทำการเปลี่ยนชื่อบัญชีเฟซบุ๊กของตน โดยทำเช่นนี้มาตลอดเพื่อไม่ให้มีผู้ใดจำได้ (ไทยรัฐออนไลน์ , 2564) หรือกรณีที่นาย ส. แต่งตัวเป็นแพทย์เพื่อหลอกลวงขายสินค้าต่าง ๆ ไม่ว่าจะหน้ากากอนามัย โทรศัพท์

มือถือ ฯลฯ ผ่านทางออนไลน์ โดยแอบอ้างว่าตนเป็นแพทย์ในโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือ และเมื่อผู้เสียหายหลงเชื่อโอนเงินค่าสินค้าให้แล้วนาย ส. จะหนีหายไปทันที (ไทยรัฐออนไลน์, 2564)

4.1.2 การส่งสินค้าไม่ตรงปก

ในการหลอกขายสินค้านี้ ผู้ขายจะส่งสินค้าให้กับผู้ซื้อจริง แต่เนื่องจากการขายทางออนไลน์ ทำให้ผู้ซื้อไม่สามารถเห็นสินค้าตัวจริงได้ เมื่อมีการโอนเงินชำระค่าสินค้าแล้ว ผู้ขายจะส่งสินค้าที่ไม่ตรงกับสินค้าตัวจริงทางไปรษณีย์ไปยังผู้ซื้อ แต่จะเป็นการส่งผิดชนิด ผิดขนาด ผิดแบบ ซึ่งผู้ขายมีเจตนาโดยทุจริตมาตั้งแต่แรกว่าจะหลอกหลวงผู้ซื้อ เช่น จากตัวอย่างข่าวที่ นางสาว ก. ถูกหลอกขายต้นบอนสีขายชล โดยผู้หลอกได้นำกระดาดสีมาติดเข้ากับต้นบอนพันธุ์อื่น ซึ่งนางสาว ก. ได้ตกลงซื้อสินค้าผ่านทางเฟซบุ๊ก และหลังจากได้รับสินค้าทางไปรษณีย์กลับพบว่า ได้สินค้าไม่ตรงปก (ข่าวสดออนไลน์, 2564)

4.2 กลโกงของผู้ซื้อ

ในการฉ้อโกงการซื้อขายออนไลน์ ไม่ใช่มีแต่ผู้ขายเท่านั้นที่จะเป็นผู้ทำอุบายหลอกหลวง ฝ่ายผู้ซื้อยังสามารถเป็นผู้กระทำความผิดได้

4.2.1 การปลอมแปลงหลักฐาน

ในกลโกงนี้ ผู้ซื้อจะทำการปลอมแปลงหลักฐานการโอนเงินและส่งรูปภาพ ข้อความไปหลอกยังผู้ขายว่าได้มีการชำระเงินแล้ว เมื่อผู้ขายเห็นข้อความดังกล่าวจึงได้ส่งสินค้ากลับไปให้ผู้ซื้อ แต่ความจริงผู้ซื้อไม่ได้โอนเงินแต่อย่างใด ตัวอย่างเช่น ข่าวชายหนุ่มเรียนปริญญาโท ดิกรีนักเรียนนอก หลอกซื้อโทรศัพท์มือถือจากร้านค้าผ่านทางแอปพลิเคชันไลน์ ทำการปลอมใบสลิปและแก้ไขตัวเลขการโอนเงิน โดยได้ยอมรับว่าทำมาแล้ว 2 ครั้ง ก่อนที่จะถูกตำรวจจับ (เดลินิวส์, 2561)

4.2.2 ผู้ซื้อทำการสวมรอยผู้ซื้อตัวจริง

ในกรณีนี้วิธีการค่อนข้างที่จะซับซ้อน กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดจะไปหลอกขาย

สินค้าให้กับผู้เสียหายผ่านทางออนไลน์และให้ผู้เสียหายโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารของร้านค้าจริง หลังจากนั้นจะไปแจ้งแก่ผู้ขายสินค้าตัวจริงว่าตนเองได้โอนเงินค่าซื้อสินค้าเรียบร้อยแล้วและให้ผู้ขายส่งสินค้าให้แก่ตน หรืออาจจะแจ้งว่าทำการโอนเงินผิดหรือโอนเงินเกิน เพื่อให้ผู้ขายสินค้าคืนเงินส่วนที่เกินกลับมา เช่น นาย พ. นำรูปสินค้าจากร้านค้าอื่นไปหลอกขายให้ผู้เสียหายทางออนไลน์ โดยอ้างว่าเป็นเจ้าของสินค้าหรือเป็นเจ้าของร้านค้าและผู้เสียหายโอนเงินค่าสินค้าเข้าไป ในบัญชีธนาคารของทางร้านค้าจริง และ นาย พ. จะติดต่อไปยังเจ้าของร้านค้าตัวจริงว่าตนเองได้ทำการโอนเงินผิดหรือโอนเงินเกินบัญชีไป ขอให้ทางเจ้าของร้านค้าโอนเงินกลับมาคืนตน (คมชัดลึกออนไลน์, 2559)

วิเคราะห์และอภิปรายผลการกระทำผิดการฉ้อโกงซื้อขายออนไลน์

1. สาเหตุการกระทำความผิด

ในการกระทำความผิดอาจจะมีสาเหตุที่มาจากด้านตัวผู้กระทำความผิดเองหรืออาจมาจากด้านตัวเหยื่อซึ่งสามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

1.1 สาเหตุที่มาจากด้านตัวผู้กระทำความผิด

1.1.1 ภาวะเศรษฐกิจของสังคม

ในระบบเศรษฐกิจของสังคมไทยที่ภาวะทางเศรษฐกิจที่มีความเหลื่อมล้ำย่อมส่งผลถึงบุคคลในสังคม จากทฤษฎีทางเศรษฐกิจ ตามแนวคิดของคาร์ล มากซ์ จะเห็นได้ว่า ผู้กระทำความผิดมักจะเป็นบุคคลที่มีรายได้น้อย ฐานะทางเศรษฐกิจต่ำว่างงาน เช่น จากข่าวไทยรัฐออนไลน์ วันที่ 19 มิถุนายน 2564 รายงานว่า ชายหนุ่มรายหนึ่งถูกตำรวจจับเนื่องจากได้ใช้บัญชีเฟซบุ๊กหลายสิบบัญชีหลอกขายสินค้าในราคาถูกลงกว่าท้องตลาดยอมรับว่าไม่มีงานทำ และเห็นว่าสามารถหาเงินได้ง่าย (ไทยรัฐออนไลน์, 2564) หรือจากข่าวผู้จัดการออนไลน์ วันที่ 14 พฤษภาคม 2564 รายงานว่า หญิงสาวตกงานรายหนึ่งหลอกขายเครื่องใช้ไฟฟ้าผ่านทางสื่อออนไลน์ ทำมา 2 ปี และเคย

เห็นเพื่อนทำการลอกขายของเขื่อนี้มาก่อน ตนเองจึงได้ทำตาม (ผู้จัดการออนไลน์, 2564) ดังนั้น เมื่อเศรษฐกิจที่ตกต่ำหรือมีความเหลื่อมล้ำมากจะเป็นตัวผลักดันให้บุคคลก่ออาชญากรรมได้มากและผู้ที่ลงมือกระทำผิดส่วนใหญ่มักจะเป็นผู้ที่รายได้น้อย

1.1.2 การกดดันทางสังคม

จากทฤษฎีกดดันทางสังคมของโรเบิร์ต เมอร์ตัน กล่าวว่า โครงสร้างทางสังคมจะกำหนดเป้าหมายและวิธีการเพื่อให้บุคคลไปถึงเมื่อบุคคลได้รับการกดดันทางสังคม ประสบกับความยากลำบากจะหาวิธีการเพื่อให้ไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยเลือกวิธีที่กระทำภายในขอบเขตที่สังคมยอมรับ กล่าวคือ เลือกรกระทำสิ่งที่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น ถ้าตกงาน บุคคลนั้นจะไปหางานทำหรือทำการค้า แต่ยังมีบุคคล อีกกลุ่มหนึ่งที่จะเลือกกระทำในสิ่งที่เป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย บ่อยครั้งจะเห็นได้จากข่าวว่าผู้กระทำความผิดมักจะมีปัญหาทางการเงินเป็นผู้ที่ว่างงาน หรือติดการพนัน ดังเช่นข่าวจากไทยรัฐออนไลน์ที่ได้กล่าวไปในข้างต้นว่าชายหนุ่มรายหนึ่งถูกตำรวจจับกุมเนื่องจากได้ใช้บัญชีเฟซบุ๊กหลายสิบบัญชีลอกขายสินค้าในราคาที่ถูกลงกว่าท้องตลาดอ้างว่าตนเองกระทำความผิดไปเพราะไม่มีงานทำ และเห็นว่าสามารถหาเงิน ได้ง่าย (ไทยรัฐออนไลน์, 2564) หรือ ข่าววันที่ 1 ตุลาคม 2564 รายงานว่าตำรวจได้เข้าจับกุมชายหนุ่มรายหนึ่ง ซึ่งทำการลอกขายสินค้าผ่านทางออนไลน์แต่ไม่ส่งสินค้าอ้างว่าทำไปเพราะติดการพนัน (ไทยรัฐออนไลน์, 2564) จากตัวอย่างข่าวจะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับทฤษฎีกดดันทางสังคมของโรเบิร์ต เมอร์ตัน ที่ว่าเมื่อบุคคลถูกกดดัน พบเจอความยากลำบาก และเลือกวิธีการประพฤติฝ่าฝืนกฎระเบียบของสังคมบุคคลนั้นไม่ปฏิบัติให้สอดคล้องกับเป้าหมายและวิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายจะถือได้ว่าบุคคลนั้นมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบน

1.1.3 ผู้กระทำความผิดมักจะทำตามหรือเลียนแบบผู้อื่น

ในการกระทำความผิดของผู้ลอกวางอีกเหตุผลหนึ่งมาจากการที่ตนเห็นผู้อื่นทำแล้วอยากที่จะกระทำตาม จากตัวอย่างข่าวที่ได้กล่าวไปแล้วของสำนักข่าวผู้จัดการออนไลน์ วันที่ 14 พฤษภาคม 2564 รายงานว่า ผู้ชายได้ยอมรับว่าทำการลอกวางผู้ซื้อ และตนเห็นเพื่อนกระทำมาก่อน จึงได้ลงมือกระทำตาม จะเห็นได้ว่า ในการฉ้อโกง การซื้อขายออนไลน์ วิธีการกระทำความผิดนั้นจะมีลักษณะคล้าย ๆ กัน ไม่ว่าจะเป็นการใช้วิธีตั้งราคาสินค้าให้ต่ำกว่าราคาท้องตลาดการลอกขายสินค้าแต่กลับไม่ยอมส่งสินค้าให้หรือการส่งสินค้าที่ไม่ตรงกับที่ประกาศขายไว้ เป็นต้น ซึ่งตรงกับทฤษฎีการเลียนแบบของกาเบรียล ทาร์ด ที่ว่ามนุษย์มีแนวโน้มที่จะเลียนแบบผู้อื่น การเลียนแบบ เป็นการเรียนรู้ไปในตัวด้วย และอาชญากรรมจากการเลียนแบบจะได้รับความนิยมน้อยกว่าหลาย นอกจากการเลียนแบบแล้ว ในบางกรณี ผู้กระทำความผิดยังมีการเรียนรู้จากบุคคลใกล้ชิดที่ได้เคยกระทำความผิดมาก่อน ซึ่งทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างของเฮ็ดวิน ชัทเธอร์แลนด์ กล่าวว่า บุคคลผู้กระทำความผิดจะมีการสื่อสารมีการติดต่อกันอย่างใกล้ชิด แลกเปลี่ยนความรู้หรือศึกษาผ่านสื่อในเทคนิคต่าง ๆ และได้รับการถ่ายทอดทัศนคติแรงจูงใจ หรือแรงผลักดันให้เห็นชอบในการฝ่าฝืนกฎหมายอีกด้วย

1.1.4 ความไม่รู้จักพอ

การไม่รู้จักพอนี้ เกิดมาจากด้านจิตใจของตัวผู้กระทำแต่ไม่ใช่ในลักษณะที่เป็นจิตผิดปกติ เป็นความอยากได้ อยากมีของตัวผู้กระทำความผิดเอง โดยอาจจะถูกจูงใจจากสิ่งเร้าที่มาจากภายนอก หรืออาจถูกปลุกฝังจากวัฒนธรรมมาตั้งแต่เด็กให้เกิดค่านิยมในวัตถุ ซึ่งความไม่รู้จักพอนี้เป็นคนละส่วนกับการที่ต้องดำรงชีวิตให้อยู่รอดในสังคม เช่น บุคคลที่มีฐานะดีอยู่แล้วแต่อยากจะรวยหรืออยากได้ของผู้อื่น จึงได้ลงมือกระทำความผิดเพื่อตอบสนองความต้องการ

ของตน โดยในทางพุทธศาสนาเรียกว่าความโลภ (ปิยะพร ตันณีกุล, 2556) เมื่อพิจารณาจากหลักพุทธธรรม ถ้าบุคคลเกิดความโลภอยากได้ของผู้อื่น แต่ผู้นั้น มีความละเอียด และเกรงกลัวต่อบาปบุคคลนั้นจะไม่เลือก วิธีการที่จะกระทำความผิด

1.2 สาเหตุที่มาจากด้านตัวเหยื่อหรือผู้เสียหาย

ในการกระทำความผิด ผู้หลอกลวงจะพยายามหาวิธีการ ช่องทาง หรือโอกาสที่จะกระทำความผิด และตัวผู้เสียหายเองอาจเป็นสาเหตุที่สำคัญประการหนึ่ง ได้แก่

1.2.1 ความโลภของผู้เสียหาย

จากกรณีตัวอย่างหรือตามข่าวต่าง ๆ จะพบว่าการที่ผู้เสียหายหลงเชื่อผู้กระทำความผิด จนยอมโอนเงินหรือส่งทรัพย์สินให้ นั้น สาเหตุที่สำคัญ มาจากความโลภของตัวผู้เสียหายเอง เป็นธรรมดา ที่มนุษย์ทุกคนจะชอบสินค้าราคาถูก ประหยัด โดยผู้หลอกลวงจะนำประเด็นนี้มาเป็นอุบายหลอกให้ผู้เสียหายหลงเชื่อ เช่น การหลอกขายสินค้าในราคา ที่ต่ำกว่าท้องตลาดมาก หรือออกอุบายการตั้งลดราคา มากกว่าครึ่งหนึ่งของราคาสินค้า ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีการตกเป็นเหยื่อของฮานส์ ฟอน เฮนติก ที่ว่า ความโลภเป็นเหตุให้เกิดการกระทำความผิดและตก เป็นเหยื่อของการกระทำความผิดได้

1.2.2 ความอ่อนแอของผู้เสียหาย

ความอ่อนแอจะเป็นการเพิ่มโอกาส ให้ผู้กระทำลงมือกระทำความผิดได้ง่ายขึ้น จากทฤษฎี การตกเป็นเหยื่อของฮานส์ ฟอน เฮนติก กล่าวไว้ เมื่อผู้เสียหายเป็นผู้เยาว์ที่ขาดประสบการณ์ ขาดความรู้ รอบคอบ จะทำให้ตกเป็นเหยื่อหรือถูกหลอกลวง ได้ง่าย หรือการเป็นผู้ที่ชราภาพ แม้คนชราจะมี ประสบการณ์ชีวิตมามาก แต่เนื่องจากความชราย่าง ย่อมส่งผลถึงจิตใจ ความคิด ความจำ การตัดสินใจ จึงอาจถูกหลอกลวงได้ อีกทั้งการกระทำความผิด ฉ้อโกงการซื้อขายทางออนไลน์เป็นการนำเทคโนโลยี สารสนเทศเข้ามาใช้เป็นเครื่องมือ ในการหลอกลวง

หากตัวผู้เสียหายขาดความรู้ในเรื่องเทคโนโลยี สารสนเทศก็อาจตกเป็นเหยื่อได้ง่ายเช่นกัน ดังนั้น ตัวเหยื่อจะต้องรู้จักป้องกันตนเอง อย่าหลงเชื่อผู้อื่น ได้ง่าย และติดตามข้อมูลข่าวสารเป็นประจำ เพื่อป้องกันตนให้พ้นจากการตกเป็นเหยื่ออาชญากรรม

2. ผลในทางกฎหมาย

เมื่อพิจารณาตามประมวลกฎหมายอาญา จะเห็นได้ว่า การฉ้อโกงการซื้อขายออนไลน์นั้นเข้า องค์ประกอบของความผิดฐานฉ้อโกงเพราะผู้กระทำ มีการหลอกลวงโดยแสดงข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อความจริงที่ควรบอกให้แจ้ง ไม่ว่าจะเป็นการหลอกขายที่ไม่มีสินค้าอยู่จริง หรือการส่งสินค้าให้ แต่สินค้าไม่ตรงกับความเป็นจริง หรือแม้กระทั่ง หลอกว่าได้โอนเงินชำระค่าสินค้าแล้ว ซึ่งผู้กระทำ ต้องการที่จะได้เงินหรือทรัพย์สินของผู้ที่ถูกหลอกลวง และที่สำคัญ คือมีเจตนาโดยทุจริตมาตั้งแต่ต้น ซึ่งหากผู้กระทำไม่ได้มีเจตนาโดยทุจริตมาตั้งแต่ต้น เพียงแต่ไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาได้ เช่น ผู้ขายประกาศขายสินค้าทางออนไลน์ และลูกค้า ได้ชำระเงินแล้วแต่กลับไม่ส่งสินค้าให้เพราะสินค้าหมด สินค้ามีปัญหา หรือเกิดเหตุขัดข้องอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้ผู้ขายไม่สามารถส่งสินค้าได้ กรณีเช่นนี้จะเป็น เรื่องของการผิดสัญญาทางแพ่งเท่านั้น

การพิจารณาว่าอย่างไรจะเป็นฉ้อโกงประชาชน ตามมาตรา 343 หรือ ฉ้อโกงธรรมดาตามมาตรา 341 จะต้องพิจารณาว่าเข้าลักษณะการหลอกลวงประชาชน หรือไม่ จากที่กล่าวไปข้างต้นแล้วว่า ประชาชน หมายถึง บุคคลทั่ว ๆ ไป ไม่ได้ขึ้นอยู่กับจำนวน ซึ่งหากพิจารณา จากตัวอย่างข้างต้นเห็นได้ว่า ถ้าเป็นการประกาศขายสินค้าโดยไม่ได้เจาะจงกลุ่มใด กลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น ประกาศขายทางเว็บไซต์ หน้าเพจต่าง ๆ ที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ แม้จะมีผู้หลงเชื่อเพียงแค่นคนเดียวก็จะเป็นความผิด ฐานฉ้อโกงประชาชนแล้ว แต่ถ้าเป็นการขายสินค้า ให้เฉพาะคนหรือเฉพาะกลุ่ม แม้จะมีผู้เสียหายหลายคน

ก็จะเป็นความผิดฐานฉ้อโกงธรรมดาตามมาตรา 341 ซึ่งจะต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริงเป็นกรณีไป

นอกจากนี้ หากการหลอกลวงของผู้กระทำความผิดมีการกระทำที่เป็นความผิดฐานอื่นรวมอยู่ด้วยการกระทำของผู้นั้นก็จะเป็นความผิดฐานอื่นด้วย ซึ่งจะเป็นเรื่องการกระทำกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 90 เช่น ผู้กระทำความผิดปลอมใบเสร็จรับเงินขึ้นมา และใช้ใบเสร็จรับเงินดังกล่าวในการหลอกลวงผู้เสียหาย นอกจากจะมีความผิดฐานฉ้อโกงแล้ว ผู้กระทำความผิดยังมีความผิดฐานปลอมและใช้เอกสารสิทธิปลอมอีกด้วย

ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อผู้กระทำความผิดได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการกระทำความผิด โดยการนำเข้าสู่ข้อมูลสู่ระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์เป็นการบิดเบือนหรือปลอมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์อันเป็นเท็จ โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ประชาชน ผู้กระทำนอกจากจะผิดตามประมวลกฎหมายอาญาแล้วยังมีความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ฉบับที่ 2 พ.ศ.2560 ด้วย

3. ผลกระทบ

ในยุคเศรษฐกิจที่มีแต่การแข่งขัน ผลักดันให้ประชาชนมีความเห็นแก่ตัว สังคมเกิดความสับสน ความกดดัน และมีพฤติกรรมอาชญากรรมมากขึ้น โดยความเห็นของคาร์ล มากซ์ ตามทฤษฎีเศรษฐกิจเห็นว่าผู้กระทำความผิดมักจะมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำหรือยากจน จากตัวอย่างข้างจะเห็นได้ว่า ตัวผู้กระทำมักจะเป็นผู้ที่ว่างงาน ตกงาน เหล่านี้เป็นปัจจัยให้ผู้กระทำตัดสินใจลงมือกระทำความผิดได้ง่ายขึ้น แต่ไม่ได้หมายความว่าผู้ที่ตกงาน ว่างงาน หรือมีรายได้น้อยจะต้องเลือกที่จะกระทำความผิดเสมอไป หากบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ที่ไม่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนสามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้ บุคคลนั้นจะไม่

เลือกกระทำความผิดต่อกฎหมาย ตามทฤษฎีความกดดันทางสังคมของโรเบิร์ต เมอร์ตัน ที่ว่าทุกสังคมมีวัฒนธรรมและโครงสร้างของสังคมที่เป็นตัวกดดันให้คนในสังคมประพฤติ ซึ่งหากใครไม่ปฏิบัติตามให้สอดคล้องกับเป้าหมายและวิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายจะถือว่าบุคคลนั้นมีพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในความผิดฉ้อโกง การซื้อขายออนไลน์ เป็นการกระทำที่ลงทุนน้อย และสามารถทำได้ทุกที่ เพียงแค่ใช้รูปสินค้าหรือพิมพ์ข้อความชวนเชื่อหลอกลวงแล้วประกาศขายสินค้าลงในสื่อออนไลน์ก็สามารถนำไปสู่การหลอกลวงได้แล้ว เมื่อเป็นการกระทำที่สามารถทำได้ง่าย ลงทุนต่ำจึงเกิดการเลียนแบบได้ง่ายตามทฤษฎีการเลียนแบบของกาเบรียล ทาร์ด ที่ว่ามนุษย์มีแนวโน้มที่จะเลียนแบบผู้อื่น เมื่อมีการเลียนแบบก็จะมีการเรียนรู้ไปในตัวด้วย ซึ่งทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างของเอ็ดวิน ชัทเธอร์แลนด์ เห็นว่า พฤติกรรมอาชญากรเกิดได้จากการเรียนรู้ที่มาจาก การคบหาสมาคม มีกระบวนการติดต่อสื่อสารเรียนรู้เทคนิคจากคนใกล้ชิด แลกเปลี่ยนทัศนคติในทางลบต่อกฎหมาย เช่น ลงมือกระทำความผิดเพราะทำตามเพื่อน ญาติพี่น้อง โดยเรียนรู้วิธีการจากบุคคลเหล่านั้น หรือในบางครั้งจะเรียนรู้จากสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์ เป็นต้น

ดังนั้นเมื่อพิจารณาถึงสาเหตุประกอบกับวิธีการกระทำความผิดที่ลงทุนน้อย สามารถทำได้ง่าย และเมื่อเป็นการซื้อขายทางออนไลน์จึงสามารถทำได้ทุกที่จึงทำให้การกระทำความผิดฉ้อโกง การซื้อขายออนไลน์เพิ่มจำนวนมากขึ้น หากภาครัฐไม่เร่งจัดการแก้ไขปัญหาคriminalผู้กระทำความผิดไม่เกรงกลัวต่ออำนาจรัฐ มีพฤติกรรมการเรียนรู้ การเลียนแบบ และก่ออาชญากรรมเหล่านี้ทุกวัน อาจทำให้เกิดการรวมตัวของมิจฉาชีพ ส่งผลให้ประชาชนเกิดความกลัวที่จะตกเป็นเหยื่อของอาชญากรรม ขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน หวาดระแวง ที่จะจับจ่ายใช้สอย

เศรษฐกิจเงินตราไม่หมุนเวียน และในบางครอบครัว เมื่อผู้เสียหายถูกหลอกลวงให้สูญเสียทรัพย์สิน แต่ไม่ก่อให้เกิดประโยชน์สิ่งใดขึ้นมาจะมีความเครียด เกิดการขัดแย้งกันภายในครอบครัว ขาดความผาสุก ส่งผลถึงสังคมโดยรอบ นอกจากนี้ ยังส่งผลถึงตัวผู้หลอกลวงซึ่งจะต้องได้รับโทษหากเป็นผู้กระทำความผิดต่อกฎหมาย เหล่านี้เป็นผลกระทบที่เกิดจากการฉ้อโกงการซื้อขายออนไลน์ทั้งสิ้น

สรุป

จากสถานการณ์ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จะพบว่า การฉ้อโกงการซื้อขายออนไลน์มีการเพิ่มจำนวนมากขึ้น ดังที่ปรากฏตามข่าวต่าง ๆ ซึ่งรูปแบบของการหลอกลวงจะแบ่งเป็น 2 รูปแบบ คือ กลโกงของผู้ซื้อและกลโกงของผู้ขาย ไม่ว่าจะเป็นการหลอกลวงขายสินค้าที่ไม่ได้มีอยู่จริง การส่งสินค้าที่ไม่ตรงปกการปลอมแปลงหลักฐาน หรือการสวมรอยเป็นผู้ซื้อตัวจริง และสาเหตุมาจากด้านผู้กระทำความผิดและผู้เสียหาย เช่น เมื่อบุคคลถูกกดดันจากสังคมก็จะเลือกที่กระทำความผิดต่อกฎหมาย มีความไม่รู้จักพอ เกิดการเลียนแบบและการเรียนรู้พฤติกรรมที่เป็นอาชญากรรมอาจเรียนรู้มาจากการสื่อสารไม่ว่าจะมาจากบุคคลใกล้ชิดหรือจากสื่อต่าง ๆ หรือแม้กระทั่งความโลภของผู้เสียหายเองที่ผู้กระทำความผิดนำมาเป็นเหยื่อล่อให้ผู้เสียหายหลงเชื่อถูกหลอกลวงจนยอมโอนทรัพย์สินให้ รวมไปถึงความอ่อนแอของผู้เสียหายที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดมีโอกาสหลอกลวงได้ง่ายขึ้นและผลกระทบที่ตามมาทำให้ประชาชนเกิดความเครียด เกิดความหวาดกลัวต่อการหลอกลวง สังคมไม่สงบสุข จะเห็นได้ว่าการฉ้อโกงการซื้อขายออนไลน์ก่อให้เกิดปัญหาในสังคมอย่างมาก ภาครัฐควรจะต้องเข้ามาดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน และประชาชนควรติดตามข่าวสารเพื่อจะได้รู้ถึงกลโกง และควรจะใช้ความรอบคอบ

ในการซื้อขายสินค้าเพื่อที่จะได้ ไม่ตกเป็นเหยื่อของเหล่ามิจฉาชีพ

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานภาครัฐควรจัดตั้งศูนย์การช่วยเหลือและช่องทางในการรวบรวมข้อมูลในการรับแจ้งปัญหาการกระทำความผิดทางออนไลน์ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้ใช้ ในการหาข้อมูล ติดตาม สืบสวน การกระทำความผิด และหากประชาชนเกิดข้อสงสัยหรือพบเบาะแสต่าง ๆ ก็สามารถเข้าไปหาข้อมูลติดตามหรือแจ้งข่าวการกระทำความผิดได้

2. หน่วยงานภาครัฐควรจะต้องเข้ามาควบคุมดูแลการซื้อขายออนไลน์ของประชาชนและดำเนินการรวบรวมคดีให้รวดเร็วยิ่งขึ้น ให้ทันต่อการกระทำความผิดของมิจฉาชีพ

3. หน่วยงานภาครัฐควรจะต้องจัดทำกรรงทะเบียนในการเปิดบัญชีสำหรับการซื้อขายออนไลน์ เพื่อเป็นการยืนยันตัวตนของผู้ซื้อและผู้ขาย ซึ่งหากเกิดปัญหาเกี่ยวกับการซื้อขายออนไลน์จะทำให้การติดตามตัวผู้กระทำความผิดได้ง่ายขึ้น และภาครัฐควรเพิ่มมาตรการในการหน่วงเวลาการโอนเงินที่ผู้ซื้อชำระราคาสินค้าจากธนาคารหรือจากแอปพลิเคชันคนกลางไปยังผู้ขายเพื่อป้องกันผู้ขายนำเงินที่ได้จากการหลอกลวงโอนหนีไปยังบัญชีธนาคารอื่น จนยากแก่การติดตามและเพื่อผู้ขายจะได้มีเวลาพิจารณาว่าผู้ซื้อได้โอนชำระเงินจริงหรือไม่

4. หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมตัวแทนหมู่บ้าน ออกประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้แก่ประชาชน บอกแนวทางวิธีการตรวจสอบการซื้อขายออนไลน์ เพื่อป้องกันการโกงให้รู้เท่าทันกลโกงของมิจฉาชีพที่มาในรูปแบบต่าง ๆ

5. ประชาชนควรจะต้องมีความรอบคอบระมัดระวังในการซื้อขายทางออนไลน์เพื่อไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของมิจฉาชีพ เช่น ตรวจสอบบุคคลที่ทำการติดต่อด้วยว่าเป็นบุคคลเดียวกันหรือไม่ หากต้องมีการโอนเงิน

จากบัญชีหนึ่งไปยังอีกบัญชีหนึ่งควรมีการตรวจสอบ การติดตามข่าวสารอยู่เสมอเพื่อให้รู้เท่าทันกลโกง
อย่างรอบคอบก่อนที่จะทำการโอนเงิน และควรมี ของเหล่านี้จึงฉ้อ

เอกสารอ้างอิง

- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2555). กฎหมายอาญาภาคความผิด เล่ม 3. (ครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม). กรุงเทพฯ :
กรุงสยาม พับลิชชิ่ง.
- ข่าวสดออนไลน์. (2564). สาวเตือน ถูกหลอกขาย 'บอนสี' ปริ้นต์รูปแปะ ลงพันธุ์อื่นแบบง่าย ๆ สั่งออนไลน์ระวัง!
ค้นเมื่อ ตุลาคม 20, 2564, จาก https://www.khaosod.co.th/special-stories/news_6667719.
- ข่าวสดออนไลน์. (2564). สาวพิกการ อยากขับไปส่งลูกที่โรงเรียน สั่งซื้อจักรยานไฟฟ้า แต่ถูกหลอก. ค้นเมื่อ
ตุลาคม 22, 2564, จาก https://www.khaosod.co.th/around-thailand/news_6674676.
- ช่องสามพลัส. (2564). สลดใจ เด็ก ม.2 โดนโกงซื้อมือถือเรียนออนไลน์ เครียดเส้นเลือดในสมองแตกเสียชีวิต.
ค้นเมื่อ กันยายน 2, 2564, จาก <https://ch3plus.com/news/category/258562>.
- คณิต ณ นคร. (2553). กฎหมายอาญาภาคความผิด. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : วิทยุชน.
- คมชัดลึกออนไลน์. (2559). เตือนนักค้าออนไลน์ระวังมีฉ้อโกงส่งสลิปโอนเงินปลอมหลวง. ค้นเมื่อ กันยายน 1,
2564, จาก <https://www.komchadluek.net/scoop/223895>.
- เดลินิวส์. (2561). ชิว"หนุ่มโป.โท"อังกฤษสิ้นคิด ปลอมสลิปหลอกซื้อมือถือ. ค้นเมื่อ กันยายน 29, 2564,
จาก <https://www.dailynews.co.th/crime/675481/>.
- จิตติ ดิงศภัทย์. (2553). กฎหมายอาญาภาค 2 ตอน 2 และภาค 3. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: เพชรรุ่ง.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ (2564). คำอธิบายกฎหมายอาญา มาตรา 288-366/4. (ฉบับพิมพ์ครั้งที่เดียว). กรุงเทพฯ: วิทยุชน.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2564). ชิวหนุ่มแสบ ใช้เฟซฯ กว่า 20 บัญชี ตุ่นขายสินค้าออนไลน์ เชิดเงินเหยื่อ. ค้นเมื่อ
กันยายน 17, 2564, จาก <https://www.thairath.co.th/news/crime/2119396>.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2564). แต่งหมอลอกขายของออนไลน์ ก่อเหตุมา 10 ปี เพราะติดพนัน. ค้นเมื่อ กันยายน 17,
2564, จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/central/2099362>.
- ไทยรัฐออนไลน์. (2564). รวบแล้ว "อดีตพระเอก MV" หลอกตุ๋นออนไลน์ อ้างติดพนัน พบเหยื่ออื้อ. ค้นเมื่อ
ตุลาคม 14, 2564, จาก <https://www.thairath.co.th/news/crime/2208106>.
- ปิยะพร ตันณีกุล. (2556). เอกสารประกอบการสอบรายวิชา อาชญวิทยาและทัณฑวิทยา. นครปฐม:
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ผู้จัดการออนไลน์. (2564). จับสาวแสบ อ้างตกงานช่วงโควิด โพสต์หลอกขายเครื่องใช้ไฟฟ้ามือสอง. ค้นเมื่อ
กันยายน 20, 2564, จาก <https://mgronline.com/crime/detail/9640000046682>.
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์. (2564). เผย 10 กลโกงซื้อขายออนไลน์แห่งปี 64 ระวัง! จะได้ไม่ตก
เป็นเหยื่อโจรไซเบอร์. ค้นเมื่อ กันยายน 15, 2564, จาก <https://www.etcha.or.th/th/Useful-Resource/1212-OCC-Reveals-10-Online-Frauds.aspx>.
- สำนักงานส่งเสริมงานตุลาการ. (2513). คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1867/2523. ค้นเมื่อ สิงหาคม 13, 2564,
จาก <https://deka.in.th/view-100943.html>.
- อัจฉริยา ชูตินันท์. (2555). อาชญวิทยาและทัณฑวิทยา. กรุงเทพฯ: วิทยุชน.